

Toespraak van de Rijksadviseurs voor de Creatieve Schaalsprong Rotterdam en omstreken in het kader van Rondon, 31 januari 2008: 'Een wereldstad benut haar creatief kapitaal'

N.B.: Alleen het gesproken woord geldt.

Dames en heren,

Met goedkeuren zijn we op de hoogte gesteld van het vaste voornemen van Den Haag om zich op de kaart te zetten 'Wereldstad aan zee' (Structuurvisie Den Haag 2020).

Hierin speelt de culturele sector een belangrijke rol - wat ons betreft is deze rol nog niet genoeg.

De twijfelende manier waarop Den Haag de kaart trekt van creativiteit doet op ons kabinet enige ongerustheid ontstaan.

Dames en heren, vanuit onze hoedanigheid van Rijksadviseurs kunnen we u meegeven dat op dit aspect dringend een doorstart nodig is. Als Den Haag hier in gebreke blijft, kan ze haar droom te fungeren als wereldstad beter vandaag opbergen.

Immers, Amsterdam, Rotterdam, Utrecht... zijn druk in de weer. Om nog maar te zwijgen over steden op het schaalniveau waar Den Haag zich aan wil meten: Londen, Dublin, Berlijn, Brussel en Parijs. Deze steden aarzelen niet om hun creatief kapitaal af te tappen en zo hun toekomst als Wereldstad te verzekeren.

Den Haag kan en mag niet achterblijven.

In het licht van deze broodnodige doorstart doen we een oproep naar de verzamelde culturele elite van Den Haag om niet langer passief af te wachten.

Het is pijnlijk doch begrijpelijk dat een gemeentelijke overheid zich vastloopt in haar eindeloze vragen omtrent het hoe, waar en wanneer haar doorstart als wereldstad zal plaatsgrijpen.

We geloven dat enkel de culturele sector de vrome ambitie van de Haagse overheid lijf en bloed kan geven.

De culturele sector is aan zet!

In het volgende sommen we een zevental aanbevelingen op die de creatieve sector in acht dient te nemen:

1) Spreek niet langer over cultuur, maar over creatief kapitaal.

Het moet duidelijk zijn dat creativiteit slechts in haar initiële inspiratie van doen heeft met de traditionele kunsthandel. De bepalende slag bestaat erin de relatieve traagheid en het elitaire karakter van dit proces te doorbreken door een bewustzijn te creëren dat elk individu creativiteit heeft die - mits de juiste investeringen en begeleiding - immense meerwaarden voor de samenleving kan genereren.

Creativiteit is een vorm van menselijk kapitaal dat niet onaangeroerd mag blijven.

2) Wat goed is voor de creatieve klasse, is goed voor ons allemaal.

Als Richard Florida spreekt over de magische kracht van creativiteit, dan is dit niet als doel op zich, maar in functie van het algemene goed. Creativiteit verzekert de realisatie van groei in steden waar stagnatie dreigt. Op twee manieren:

- Het creatieve klimaat verscherpt de (inter)nationale concurrentiepositie van een stad. Een wereldstad moet méér in huis hebben dan een aantal succesvolle kantoorparken. Om te scoren moet een stad evenzeer uitblinken in onconventionele leefomgevingen. Een broeierig klimaat waar ruimte is voor de individueel creatieve ondernemer, is de doorslaggevende factor.

- Creativiteit draagt ook bij aan de uitbouw van een lokale, stedelijke economie die onafhankelijk is van fluctuaties op de globale markt. De kleine bedrijvigheid van creatieve ondernemers brengt wijken tot leven, brengt bevolkingsgroepen samen, creëert betrokkenheid en werkt aanstekelijk naar passieve burgers.

3) Benut de gemeentelijke broedplaatsen om aan te knopen met andere netwerken en sectoren.

De creatieve industrie is geen vastomlijnde, autonome sector, maar is een totaal geïntegreerd deel van het dagelijkse leven. Hierdoor is creatieve arbeid niet te vatten in traditionele productie en arbeidsverhoudingen. Net als in het gewone leven geldt dat creatieve arbeid slechts haar toegevoegde waarde genereert als het opgenomen is in een open netwerk waarin sectoren vrij en ongedwongen met elkaar associëren en dissociëren.

4) Wees ervan bewust dat onzekerheid de bron is van elke creativiteit.

De experimentele organisatie van de creatieve sector zorgt voor een omslag in het denken omtrent bestaanszekerheid. Creatieve arbeid is onmogelijk te kwantificeren volgens de reguliere procedures. We mogen dat ook niet willen. Als geen ander weet de creatieveling dat zekerheid elke inspiratie doodt. Creativiteit is gebaat met flexibiliteit, onzekerheid, verandering en dynamiek.

5) Geef je idealisme niet op en verbindt op innige wijze leven en werk.

De unieke meerwaarde van creatieve arbeid ligt in haar rasechte idealisme. De creatieve sector is één van de laatste maatschappelijke groepen die het niet doen voor het geld, maar omwille van een aangeboren drang tot zelfexpressie. Creativiteit is niet zomaar een symbolisch statuut, een aangeleerde expertise, waarachter de alledaagse, persoonlijke identiteit schuilgaat. De meest creatieve ideeën ontstaan niet 'op het werk', maar tijdens de vrijetijdsbesteding, het uitgaansleven, tijdens gesprekken met de partner of het verzorgen van de kinderen.

De creatieve klasse beseft dan ook als geen ander dat het niet gaat om 'minder werk, meer leven' maar 'meer werk, meer leven'.

6) De markt heeft jullie nodig - grijp de opportuniteit.

Niet alleen het stadsmanagement, ook de markt heeft de creatieve industrie hard nodig. De flexibele, niet-gecommodificeerde en spontane arbeidsomstandigheden eigen aan de creatieve sector zijn een toegevoegde waarde die de gebruikelijke economie niet kan opbrengen. Topbedrijven maken hier graag gebruik van.

Omgekeerd is het een goede aanleiding om op zoek te gaan naar de gepaste partners voor het ontwikkelen van creatieve ideeën. Immers, om intellectueel eigendom te laten ontbolsteren is naast kapitaal ook kennis nodig die het product goed in de markt zet.

7) Wacht niet af, het Haagse stadsmanagement wacht op jullie!

Nu weten we als Rijksadviseurs als geen ander dat de creatieve sector zich allesbehalve presenteert als een slaafse, volgzaam arbeidskracht. De creatieveling beantwoordt norm noch gebod - en terecht! Onthou echter dat wij met deze toespraak niets gebieden laat staan gehoorzaamheid afdwingen. Het komt er op aan te doen wat je zelf *graag doet... het bevredigen van je eigen creatieve verlangen.*

De creatieve klasse in Den Haag heeft niets te verliezen met haar nieuwe verbond met markt en stadsmanagement... behalve haar bestaan als typische kunstenaar in een afgesloten atelier.

We hopen het beste voor u als creatieve sector en de toekomst van Den Haag als wereldstad. Vanuit de positie als Rijksadviseur zullen we de ontwikkelingen op de voet volgen.

Voor vandaag wensen we u vruchtbare contacten,

Met hartelijke groet,

Gideon Boie

Matthias Pauwels